

SAMENVATTING ONDERZOEK

HOE DOEN MENSEN MET EEN MIGRATIEACHTERGROND HET OP ONZE ARBEIDSMARKT? EEN FACTCHECK OP BASIS VAN ALLE WETENSCHAPPELIJKE ARTIKELS SINDS 2010

Migratie is en blijft een topic dat maatschappelijke discussie blijft losmaken. Dit is niet raar wanneer je weet dat op 1 januari 2023 eerstegeneratie- en tweedegeneratiemigranten maar liefst 17,8% en 16,6% van de bevolking in België uitmaakten. Het debat heeft baat bij een overzicht van wat de wetenschap over dit onderwerp zegt. Daarom werkten onderzoekers van de UGent, UAntwerpen, ULB en UMONS samen aan een systematisch literatuuroverzicht van alle 35 artikels die tussen 2010 en 2023 gepubliceerd werden in Web of Science over de arbeidsmarktuitskomsten van mensen met een migratieachtergrond in ons land.

Moeizame arbeidsmarktintegratie zelfs bij de tweede generatie

België is een van de zwakste schakels binnen de EU wanneer we kijken naar de arbeidsmarktintegratie van mensen met een migratieachtergrond.

“Ook personen met een migratieachtergrond die aan het werk zijn, doen het doorheen het wetenschappelijk onderzoek minder goed dan hun collega’s zonder migratieachtergrond: ze worden gemiddeld minder betaald, hebben vaker een baan onder hun opleidingsniveau en komen vaker in onzekere arbeidssituaties terecht.”

Professor arbeidseconomie Stijn Baert (UGent)

Opvallend: in tegenstelling tot in veel andere landen, is er bij ons **voor de tweede generatie (de in België geboren kinderen met minstens één migrantenouder) amper verbetering.**

“Hoewel tweedegeneratiemigranten opgroeien in België, hier naar school gaan en de landstalen beheersen, hebben ze amper betere kansen op de arbeidsmarkt dan hun ouders.”

Doctoraal onderzoeker arbeidseconomie Louise Devos (UGent)

Extra achterstand onder vrouwen, niet-EU’ers en wanneer culturele afstand groot is

De wetenschappelijke literatuur blijkt heel wat factoren bestudeerd te hebben die ervoor zorgen dat de achterstand groter dan wel kleiner is.

“Vanwege hun herkomst en gender worden vrouwen uit niet-EU-landen dubbel benadeeld wat betreft toegang tot werk, overscholing – anders gezegd, te hoog opgeleid zijn voor het werk dat ze doen – en lonen.”

Professor arbeidseconomie François Rycx (ULB, UMONS en UCLouvain)

Voor één factor wordt heel veel evidentie gevonden: gender. Dat wil zeggen: vrouwen met een migratieachtergrond kennen een nog grotere achterstand op hun tegenhangers zonder migratieachtergrond dan mannen. Dat geldt in het bijzonder voor mensen met een niet-EU-

achtergrond. In het algemeen doen die het ook veel slechter qua tewerkstelling dan personen met een EU-migratieachtergrond.

Daarmee samenhangend: wanneer er een grotere (culturele) afstand is tussen het land van oorsprong en België, bezitten migranten vaker niet de nodige of erkende kennis voor de Belgische arbeidsmarkt, wat de slechtere uitkomsten voor mensen met een niet-EU-achtergrond mee verklaart. **Deze culturele afstand zorgt ook voor andere genderpatronen, waarbij vrouwen met een grote culturele afstand nog vaker niet actief zijn op de arbeidsmarkt.**

Discriminatie blijft een belangrijke verklaring ...

In maar liefst 63% van de beschouwde studies wordt discriminatie als verklaring aangehaald voor de slechtere arbeidsmarktuitskomsten. Praktijktesten blijven direct bewijs leveren van etnische discriminatie.

Deze discriminatie lijkt vaak te maken te hebben met werkgevers die **menen dat collega's of klanten niet graag met mensen met een migratieachtergrond zullen samenwerken**. In dit opzicht lijkt het beleidsmatig aanzwengelen van voldoende marktconcurrentie aangewezen:

“Wanneer bedrijven meer met elkaar concurreren, zien we vaak dat ze inclusiever worden. Zo blijkt uit verschillende studies uit ons overzicht. Bij bedrijven die het moeilijk hebben om vacatures te vervullen of evenveel invloed op de markt hebben, krijgen migranten vaker de kans op een sollicitatiegesprek en ontvangen ze een beter salaris.”

Postdoctoraal onderzoeker arbeidseconomie Louis Lippens (UGent)

... maar er zijn er nog twee andere

Twee andere belangrijke verklaringen die vaak terugkomen in de wetenschappelijke literatuur liggen **aan de werknemerszijde: verschillen in kennis en vaardigheden (34% van de beschouwde studies) en cultuurgebonden voorkeuren (26% van de beschouwde studies)**.

Opnieuw opvallend: migranten van de tweede generatie blijven slechter presteren in het onderwijs dan personen zonder migratieachtergrond, met hogere percentages vroegtijdige schoolverlaters, lagere academische prestaties en een hogere concentratie in het beroepsonderwijs.

Wat cultuurgebonden voorkeuren betreft, lijkt er een **grotere neiging om sterker vast te houden aan traditionele genderrollen**. Deze gehechtheid kan ertoe leiden dat vrouwen meer huishoudelijke verantwoordelijkheden op zich nemen, minder investeren in onderwijs en andere arbeidsmarktparticipatiepatronen vertonen dan hun mannelijke tegenhangers. Ook migrantenvrouwen van de tweede generatie maken minder vaak dan vrouwen zonder migratieachtergrond gebruik van formele kinderopvang en ouderschapsverlofregelingen.

Info

De volledige literatuurstudie, die in januari 2025 werd gepubliceerd in het internationale, peer-reviewed tijdschrift *The Economist*, kan [hier](#) geraadpleegd worden en maakt deel uit van het doctoraal onderzoek van Louise Devos (UGent). De studie kwam tot stand in samenwerking met dr. Louis Lippens (UGent), dr. Dries Lens (UAntwerpen), prof. François Rycx (ULB, UMONS en UCLouvain), prof. Mélanie Volral (UMONS) en prof. Stijn Baert (UGent).